

První baptisté svobodné vůle v Americe 1685

Palmerovo hnutí jižních baptistů svobodné vůle 1685-1865

Jižní baptisté svobodné vůle v Americe obecně vysledovali svůj původ zpět k službě Paula Palmera, který v roce 1727 založil první známý baptistický sbor baptistů svobodné vůle v Americe v Chowan County v Severní Karolině¹.

Nejstarší baptisté v Severní Karolině

Prvním americkým baptistům svobodné vůle se říkalo, stejně jako jejich anglickým bratrům, generální baptisté. Generální proto, že se postavili za „všeobecné smíření“, pro jejich silnou víru v univerzálnost smíření – že Kristus zemřel za všechny lidi – a jejich další doktríny. Jak generálním baptistům v Anglii, tak v Americe bylo přezdíváno „*Freewillers*“ (lidé svobodné vůle) a toto jméno se uchytilo a začalo být oficiálně používáno jižními baptisty svobodné vůle koncem 17. století.

Ačkoli v Severní Karolíně existovali generální baptisté (svobodné vůle) již v roce 1685, první organizovaný sbor byl založen až kolem roku 1727 za služby Paula Palmera.² O původu Paula Palmera vznikla celá řada teorií. Není známo, zda sám Palmer pocházel přímo z Anglie, či nikoli.³ Je však známo, že Palmer se oženil s rodinou anglického generálního baptisty. Palmerův tchán, Benjamin Laker, byl aktivním laikem generálních baptistů, který zjevně zřídil neformální shromáždění generálních baptistů v Perquimans County v Severní Karolíně⁴.

Benjamin Laker

Pohled na Benjaminu Lakera nám hodně vypráví o raných amerických baptistech svobodné vůle a jejich vztazích s anglickými generálními baptisty. Emigroval do Karolíny z Anglie, kde byl aktivním generálním baptistou, který roku 1663 podepsal vydání *1660 English General Baptist Confession of Faith* (anglického generálního baptistického vyznání víry z roku 1660)⁵.

Laker žil v Perquimans County již v roce 1685 jako místní politický vůdce a prosperující zemědělec. Z Lakerovy vůle je známo, že vlastnil mnoho anglických knih generálních baptistů. Mezi knihami, které ve své závěti zanechal, byla kniha s názvem *Christianismus Primitivus*.⁶ Byl to standardní doktrinální text pro anglické generální baptisty a napsal jej Thomas Grantham, nejvýznamnější vůdce anglických generálních baptistů v 16. století.

Granthamova kniha nastínila nauku anglických generálních baptistů, kteří mimo jiné učili, že Kristus zemřel za hříchy celého lidstva; že ačkoli Adamův hřích byl přičítán člověku, mohl být vysvobozen a zachráněn spravedlností Ježíše Krista, kterou bylo možné získat pouze vírou; že spasený člověk se mohl zřici své víry v Krista, a tudíž vyjít ze spojení s Kristem, aby již nebyl znovu vykoupen; křest věřícího byl jediný způsob, jak vytvořit místní církev; že místní církve by měly být samosprávné; že Bůh každému poskytl svobodu svědomí, a tak by král měl každému jednotlivci umožnit svobodu vyznávat své náboženství bez obav z pronásledování a že jednotliví křesťané měli právo účastnit se vlády a držet a nosit zbraně na ochranu rodiny a svoboda. Tyto doktríny byly uvedeny v anglickém generálním baptistickém vyznání víry z roku 1660, které používal Laker a Palmer, a na oplátku jižním baptistům svobodné vůle až do roku 1812, kdy bylo zkráceno do *Předchozí články z roku 1812*.⁷

Pokud jde o Lakera a jeho vliv generála baptisty ve východní Severní Karolíně na konci 16. a počátku 17. století, Davidson říká:

Vůle Benjamin Laker poskytl první důkazy o tom, že k nejranějším baptistům v Severní Karolíně patřilo i přesvědčení generálních [baptistů].

Bylo dohodnuto, že záznamy nepodporovaly přítomnost organizovaného generálního baptistického sboru v Severní Karolíně před rokem 1727 [rokem, kdy byl založen Palmerův sbor], ale Lakerův důležitý společenský a politický status by mu dal jedinečnou příležitost šířit svou generální baptistickou víru. Mělo by se pamatovat na to, když Paul Palmer začal kázat v roce 1726, našel dychtivé publikum pro svou doktrínu generálního baptisty. Mělo by se také pamatovat na to, že všechny baptistické církve v Severní Karolíně před rokem 1755 byly generálního [baptistického] přesvědčování. Tyto faktory by jistě znamenaly, že ve státě existovala příchůť generálního baptisty, než začal Palmer kázat.⁸

Po Lakerově smrti malá neorganizovaná skupina věřících, jíž byl vůdcem, napsala anglickým generálním baptistům o pomoc, buď v podobě kazatele, nebo o několik potřebných knih.⁹ I když angličtí bratři nebyli schopni jim poskytnout kazatele, mohli jim dát jen knihy, položil Bůh ruku na muže vhodného pro tuto práci: Paula Palmera.

Paul Palmer a jeho následovníci

O Palmerovi se toho ví málo. V roce 1720 se usadil v okrese Perquimans, kde měl do roku 1729 panství o rozloze 964 akrů.¹⁰ Někdy před rokem 1720 se oženil s Johannou Petersonovou, nevlastní dcerou Benjamin Laker a vdovou po Thomasovi Petersonovi. Palmer se stal respektovaným vlastníkem půdy a politickou osobností v okrese Perquimans. Jeho vliv mu umožnil přijetí jeho

generální baptistické doktríny a zahájení evangelizační činnosti v roce 1726. V roce 1727 založil v Chowan County generální baptistický sbor¹¹.

Několik mladých následovníků mělo pro mladé americké hnutí baptistů svobodné vůle velký význam. William Sojourner, Josiah Hart a Joseph Parker se zasloužili o založení a pastorační práci prvních několika sborů.

Sojourner byl anglický generální baptista z Virginie, který se v roce 1742 přestěhoval do Severní Karolíny a zapojil se do Palmerovy práce. Hart, lékař, byl do značné míry ovlivněn Sojournerem a stal se úspěšným evangelistou raných baptistů svobodné vůle, zakládajících sbory v krajích Craven a Beaufort v Severní Karolíně. Parker se narodil v rodině generálních baptistů v roce 1705. V roce 1730 se Parker a jeho manželka Sarah vydali na indiánské území v Severní Karolíně založit díla generálních baptistů. Tito první služebníci a jejich následovníci pracovali v době, kdy bylo těžké být baptistickým disidentem v anglikánské (biskupské) církvi, zavedené církve. Jejich práci usnadnil zákon o toleranci. Dokument soudu z roku 1738 uvádí:

Tímto se uděluje povolení protestantskému kazateli Paulovi Palmerovi z Edentonu učit nebo kázat Boží slovo v kterékoli části zmíněné provincie (sám se jako takový kvalifikoval) podle zákona parlamentu uzavřeného v prvním roce krále Williama a Královny Mary nazvaným „Zákon o tolerování protestantských disidentů“.

V průběhu 25 let tyto muži založili 20 nebo více sborů generálních baptistů a hnutí rychle rostlo¹².

Poznámky

¹ Pokud má někdo mylný názor, že zakladatel sboru baptistů svobodné vůle v Severní Karolíně Benjamin Randall, byl „zakladatelem baptistů svobodné vůle“, příchod baptistů svobodné vůle do Severní Karolíny, jak je ukázáno v tomto hesle, předchází založení Randallova sboru v roce 1780 přibližně o století.

² Označení „generální baptisté“ a „baptisté svobodné vůle“ („Free Will Baptist“) jsou používána zaměnitelně, pokud se jedná o rané baptisty Free Will Baptists of North Carolina.

³ Davidson, str. 37-40. Davidsonova doktorská disertační práce byla poprvé publikována v Randall House Publications v roce 1974 jako *An Early History of Free Will Baptists, 1727-1830*, a byla později včleněna do jeho obsáhlé historické práce citované výše.

⁴ Ibid., str. 38, 47-48; viz George Stevenson, *Laker, Benjamin*, ve slovníku *Dictionary of North Carolina Biography*, díl. 4, ed. William S. Powell (Chapel Hill, North Carolina: University of North Carolina Press, 1991), str. 3-5. Johanna Taylor Jeffreys Peterson, Palmerova žena, byla nevlastní dcerou Benjaminu Lakera.

⁵ Stevenson, str. 3-4.

⁶ Thomas Grantham, *Christianismus Primitivus, Or the Ancient Christian Religion* (London: Francis Smith, 1678). Viz Stevenson, str. 4.

⁷ Vyznání víry 1660 *English General Baptist Confession of Faith* a jeho nástupce 1812 *Former Articles*, jsou v samostatných heslech této encyklopedie.

⁸ Davidson, str. 49.

⁹ Michael R. Pelt identifikuje anglické generální baptisty, kterým psal Laker, jako členy *The General Association of General Baptists*, s kterými se setkal v Londýně 3. – 5. června, 1702 (Michael R. Pelt, *A History of Original Free Will Baptists* (Mount Olive, North Carolina: Mount Olive College Press, 1996, str. 24). Tato asociace byla ortodoxní skupinou, která se oddělila od *The General Assembly of General Baptists* kvůli doktrinárním rozdílům v pohledu na osobu Krista. (např. že Kristovo tělo bylo „nebeské tělo“ nebo že Kristus není zcela Bohem ve stejném smyslu, že Bůh Otec je zcela Bohem).

¹⁰ Damon C. Dodd, *The Free Will Baptist Story* (Nashville: Executive Department of the National

Association of Free Will Baptists, 1956), str. 37.

¹¹ Ibid., str. 39.

¹² Viz Pelt, str. 48-55.

Prameny

- William F. Davidson, *The Free Will Baptists in America, 1727-1984* (Nashville: Randall House Publications, 1985), str. 37 - 40
- George Stevenson, *Laker, Benjamin*, ve slovníku *Dictionary of North Carolina Biography*, díl. 4, ed. William S. Powell (Chapel Hill, North Carolina: University of North Carolina Press, 1991), str. 3-5.
- Thomas Grantham, *Christianismus Primitivus, Or the Ancient Christian Religion* (London: Francis Smith, 1678). See Stevenson, str. 4.
- Vyznání víry 1660 *English General Baptist Confession of Faith*
- Vyznání víry 1812 *Former Articles*
- Damon C. Dodd, *The Free Will Baptist Story* (Nashville: Executive Department of the National Association of Free Will Baptists, 1956), str. 37.
- Michael R. Pelt, *A History of Original Free Will Baptists* (Mount Olive, North Carolina: Mount Olive College Press, 1996), str. 48-55.
- J. Matthew Pinson, *A FREE WILL BAPTIST HANDBOOK*, (Randall House Publications, 19. prosince 1998)

[Štěpán Křivánek](#)

Článek je součástí [Baptistické encyklopedie](#) a je průběžně doplňován a aktualizován.

Poslední aktualizace 4. 9. 2020